

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce

Michal Zourek, *Europa del Este en la vida política y social de Chile en 1917-1947*, 134 str.
rkp.

Text Michala Zourka je zúročením jeho pobytu na Metropolitní universitě v Santiagu, kde strávil několik měsíců studiem v knihovnách a chilských archivech. Shromáždil tak dostatek materiálu nejen na diplomní práci. Materiálu, který interpretoval a rozšířil tak počet titulů, v případě jeho diplomní práce nevydaných, které se zabývají problémem vztahu východní Evropy k politickému životu v Chile. Bibliografie k tomuto tématu není kupodivu tak chudá, jako je tomu v případě reflexe východní Evropy v ve velké většině jiných zemí Latinské Ameriky. Důvod vysvětluje Zourek dvěma skutečnostmi. V Chile (podobně jako v Argentině a několika dalších zemích regionu) žila početně silná komunita přistěhovalců ze střední a východní Evropy. Specifické podmínky vývoje chilské společnosti na konci devatenáctého století, kdy se začaly na politické scéně země uplatňovat i střední vrsty, do nichž se tato středo- a východoevropská komunita včleňovala, umožnily vytvoření politických hnutí, které přebíraly myšlenky, které se v této době prosazovaly na evropském kontinentě v mnohem větší míře než tomu bylo v jiných zemích Latinské Ameriky. Stabilita politické scény v zemi pak těmto hnutím umožnila pevně zakořenit, popř. se proměnit v politické strany, které se etablovaly v životě země a získaly natolik silný okruh sympatizantů, že se mohly úspěšně podílet na volbách a politickém životě země vůbec.

V Chile tak zakořenil marxismus a levicové myšlení vůbec a zůstal integrální součástí politického myšlení po celé dvacáté století. Politické strany, které se k němu hlásily, nejen komunistická a socialistická strana, ale i menší a často radikálnější uskupení, získaly v Chile silné pozice a až na relativně krátké periody působily na politické scéně bez jakýchkoli

omezení. Pro chilskou levici přitom představoval Sovětský svaz fenomén posilující jejich zájem o dění v geograficky odlehle části světa, což ovšem mělo svoje důsledky po začátku studené války v druhé polovině čtyřicátých let, kdy právě události ve střední a východní Evropě, velmi konkrétně právě v Československu, výrazně ovlivnily nejen oficiální vztahy mezi Československem a Chile, ale i politickou scénu. To je už ovšem období, jímž se Zourek ve své práci nezabývá protože je oprávněně považuje za novou periodu jak z hlediska vnitřního vývoje Chile tak reflexe východní Evropy v chilské společnosti.

Zourek rozdělil práci do dvou částí, v první sleduje kontakty východní Evropy s Chile do první světové války, v druhé pak léta od bolševické revoluce v Rusku až do roku 1947. Pokud bych měl v Zourekově práci nad něčím zapochybovat, bylo by pasáže o významu politiky Spojených států na utváření chilské politické scény a reflexi východní Evropy v chilské společnosti. Vztahy Chile a Spojených států byly do jisté míry jiné než vztahy USA a většiny států regionu. Až do první světové války zde převládl vliv Británie a probritské skupiny, či skupiny s rezervovaným postojem vůči USA si zde udržely silné pozice i později a protiamerické názory tu nebyly spojeny pouze s levicí.

Michal Zourek napsal práci, jíž je těžko něco vytknout. Prokázal schopnost pracovat s archivním materiálem, k němuž přistupoval s potřebnou mírou kritiky stejně jako k závěrům klasické i moderní literatury. Přitom se neomezoval jen na práci s literaturou přímo k tématu, tedy ke vztahům Chile a východní Evropy, jíž je ve srovnání s literaturou o vztazích východní Evropy s jinými částmi Latinské Ameriky z důvodů naznačených výše, relativně dost, ale i s literaturou obecnějšího charakteru, s níž pracoval, aby mohl svoje téma zařadit do širšího kontextu. Zourek projevil schopnost formulovat vlastní, dobře podložené a střízlivé, závěry. Bez nejmenších pochyb proto doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně.

V Praze, dne 16. září 2009.

Prof. Dr. Josef Opatrný

